

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра екології агросфери та екологічного контролю

“ЗАТВЕРДЖУЮ”



Декан факультету захисту рослин,
біотехнологій та екології
Юлія КОЛОМІЄЦЬ
“23” 2024 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри екології
агросфери та екологічного контролю
Протокол №7 від “15” травня 2024 р.

Завідувач кафедри
Олена НАУМОВСЬКА.

”РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП
«Екологічний контроль та аудит»
Марина ЛАДИКА

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ПРОФЕСІЙНА ЕКОЛОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЕКСПЕРТА

Галузь знань: 10 «Природничі науки»

Спеціальність: 101 «Екологія»

Освітня програма: «Екологічний контроль та аудит»

Факультет: захисту рослин, біотехнологій та екології

Розробник: Строкаль В.П. канд. пед. наук, доцент

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни
Професійна екологічна діяльність експерта

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	101 Екологія	
Освітня програма	Екологічний контроль та аудит	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова компонента ОПП	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістовних модулів	2	
Курсовий проект (за наявності)	відсутній	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної форми навчання		
	Денна	Заочна
Рік підготовки	2	
Семестр	3	
Лекційні заняття	10	
Практичні, семінарські заняття		
Лабораторні заняття	20	
Самостійна робота	60	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою курсу «Професійна екологічна діяльність експерта» є формування знань, умінь і навичок щодо виконання професійних науково-дослідних, контрольних-експертних, нормативно-регулятивних (з екологічної ліцензування), еколого-просвітницьких, управлінських завдань з раціонального використання природних ресурсів, запобігання забрудненню навколишнього середовища, упровадження систем екологічного менеджменту, запобігання надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру, розробки перспективних і поточних планів і програм з охорони навколишнього середовища та додержання технологічних режимів природоохоронних об'єктів.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- набуття знань, умінь і навичок здійснення екологічного контролю, моніторингу, паспортизації та інспектування у різних складових довкілля; розробки перспективних і поточних планів і програм з охорони навколишнього середовища і екологічної безпеки;

- формування у студентів аргументованого висловлювання й відстоювання своєї точки зору шляхом конструктивного діалогу, який зменшує ризики конфліктів з боку сторін та спонукає до узгодження і компромісу у вирішенні природоохоронних завдань, приймати адекватні самостійні еколого-управлінські рішення, брати на себе біосоціальну відповідальність з екологічної безпеки довкілля, народного господарства та інших сфер людської діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми після вивчення курсу студенти повинні:

- *знати*: нормативно-правову основу екологічної безпеки за галузями знань та об'єктами природокористування; основні положення екологічної оцінки агробіоценозів та екологічні проблеми агросфери; теоретичні основи проведення оцінки впливу на довкілля (ОВД) та стратегічної екологічної оцінки (СЕО);

- *вміти*: використовувати сферу діяльності еколога, як фахівця в аграрній, інституційній, просвітницькій галузях для реалізації національних, місцевих та регіональних програм розвитку з охорони навколишнього середовища; здійснювати екологічний контроль за видами діяльності (у тому числі пов'язаної з пестицидами та агрохімікатами); управляти ІТ-інструментами («Національна система «Відкрите довкілля», «Національна система «Відкрите довкілля», «Інтерактивна карта забруднення річок України») управління природними ресурсами для вирішення екологічних проблем та розробки стратегічних рішень щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій екологічного та техногенного характерів.

Набуття компетентностей:

Компетентності навчальної дисципліни:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов та вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК05. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК07. Здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК09. Обізнаність на рівні новітніх досягнень, необхідних для дослідницької та/або інноваційної діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

СК14. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в процесі здійснення професійної діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

СК15. Здатність до організації робіт, пов'язаних з оцінкою екологічного стану, захистом довкілля та оптимізацією природокористування, в умовах неповної інформації та суперечливих вимог.

Програмні результати навчання навчальної дисципліни:

ПР04. Знати правові та етичні норми для оцінки професійної діяльності, розробки та реалізації соціально-значущих екологічних проектів в умовах суперечливих вимог.

ПР08. Уміти доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, власні обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу.

ПР19. Уміти самостійно планувати виконання інноваційного завдання та формулювати висновки за його результатами.

ПР20. Володіти основами еколого-інженерного проектування та еколого-експертної оцінки впливу на довкілля.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної (заочної) форми навчання;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	лаб	п	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>	
Модуль 1. Професійна діяльність еколога: правовий аспект													
Тема 1. Сфера діяльності еколога-експерта	16	2	4			10		1		2			14
Тема 2. Державне управління в галузі природоохоронного	16	2	4			10							14

законодавства											
Тема 3. Модель фахівця-еколога як експерта	16	2	4			10					14
Всього за Модулем I	48	6	12			30	45	1		2	42
Модуль 2. Академія діяльності еколога-експерта											
Тема 4. Екологічний контроль та управління: повноваження та відповідальність еколога	16	2	4			10					20
Тема 5. Діяльність підприємств та агрофірм: ризик для навколишнього середовища	26	2	4			20		1		2	22
Всього за Модулем II	42	4	8			30	45	1		2	42
Усього годин	90	10	20			60	90	2		4	84

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Професійна діяльність еколога: правовий аспект		
1	Професійна діяльність еколога у структурі державних установ та організацій	4
2	Розробити екологічний паспорт екологічно свідомого громадянина	2
3	Екологічні права та обов'язки громадян у сферах природокористування	4
4	Алгоритм дій еколога при проведенні перевірки у державному підприємстві лісового господарства	2
Модуль 2. Академія діяльності еколога-експерта		
5	Основні засади впровадження моделі «зеленої» економіки в Україні	2
6	Визначення економічного ризику під час с.г. діяльності	2
7	Визначення екологічного ризику за індексом розвитку господарства	2
8	Визначення хімічного ризику забруднення ґрунтового покриву підприємствами	2
	Всього	20

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вирішення спорів, пов'язаних з охороною навколишнього природного середовища	15
2	ІТ-інструменти для відображення даних моніторингу стану навколишнього природного середовища	15
3	Екологічна політика України – Цілі сталого розвитку ООН	15
4	Обґрунтування ефективності природоохоронної діяльності еколога	15
	Всього, год	60

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- презентації, постери;
- розрахункові роботи;
- захист практичних робіт.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

7. Методи оцінювання:

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- командні проєкти;
- реферати, есе;
- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться

в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни **РДИС** (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи **РНР** (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/enrol/index.php?id=550>

- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді):

Професійна екологічна діяльність експерта : курс лекцій для студентів ОС «Магістр» спеціальності «Екологія» / В. П. Строкаль. – Київ : Видавництво НУБіП України, 2024. – 112 с.

- підручники, навчальні посібники, практикуми;

- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації:

1. Строкаль, В. П., Бережняк, Є. М., Наумовська, О. І., Вагалюк, Л. В., Ладика, М. М., Сербенюк, Г. А., ... & Павлюк, С. Д. Вплив російської агресії на стан природних ресурсів України: монографія. *За заг. ред. ВП Строкаль. Київ: Видавничий центр НУБіП України, 2023. 218 с.*

2. Кларіс Марго та ін. Каталог природоорієнтованих рішень в управлінні водними ресурсами в країнах Східного Партнерства. *Програма «Європейський Союз для довкілля» в країнах Східного партнерства. Управління водними ресурсами та екологічні дані (ENI/2021/425-550). 2024. 107 с.*

3. Системні дослідження навколишнього середовища: корпоративні екологічні системи, хімічна екологія / Л. Д. Пляцук, Т. В. Козуля, Л. Л. Гурець, В. Ф. Моїсєєв, І. Ю. Аблєєва. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2023. 460 с.

4. Строкаль, В. П., Куровська, А. В. Науково-методичні рекомендації: Інтегральна оцінка екологічного стану природних вод для різних видів водокористування. *Київ: Видавничий центр НУБіП України, 2024. 64 с.*

5. Нестор Н. В., Полянський А. О., Мазниченко Ю. О. Методи, прийоми і засоби огляду при розслідуванні кримінальних правопорушень в умовах воєнного стану. *Збірник наукових праць ХНПУ імені ГС Сковороди "Право"*, (40), 2024, С. 311-319. DOI: 10.34142/23121661.2024.40.37

6. Журавель М. Використання спеціальних знань під час розслідування екологічних правопорушень. *Наукові інновації та передові технології*, 10 (12), 2022. DOI: 10.52058/2786-5274-2022-10(12)-160-168

7. Лазебний А. М., Демчук М. В. Проблеми призначення експертизи при скоєнні екологічних злочинів. *Аналітично-порівняльне правознавство*, (6), 2024. С. 830-834. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.06.138>

8. Угода про асоціацію в датах. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=jZzsHyCOYis>

9. Зміст та правова природа Угоди про асоціацію. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=W0OmSLJEbA>

10. Протокол Європейської економічної комісії ООН про стратегічну екологічну оцінку. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=dLMN6eg9prA&t=69s>

11. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля». URL: https://www.youtube.com/watch?v=_58hWeZVKS0&t=49s

12. Європейська модель оцінки впливу на довкілля та стратегічної екологічної оцінки. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=xKIwjTwxFQ8&t=13s>

13. Протокол ЄЕК ООН про стратегічну екологічну оцінку. URL: https://www.youtube.com/watch?v=ABCfz_unxRE

14. Методологія стратегічної екологічної оцінки. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=XKLpfsFcHc0>